

PAŽYMA Nr. NV-		2022-06-17		2022-06-17 Nr. NV-1739	
VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAI Nr.: TAP-22-1121 TAIS 22-6946(2); TAP-22-1120 TAIS 22-6943(2); TAP-22-1119 TAIS 22-6944(2); TAP-22-1118 TAIS 22-6947(2); TAP-22-1122 TAIS-22-6945(2)		DĖL VYRIAUSYBĖS 2006 M. LAPKRIČIO 15 D. NUTARIMO NR. 1132 „DĖL SOCIALINIŲ PASLAUGŲ PLANAVIMO METODIKOS PATVIRTINIMO“, VYRIAUSYBĖS 2006 M. SPALIO 10 D. NUTARIMO NR. 978 „DĖL SOCIALINIŲ PASLAUGŲ FINANSAVIMO IR LĖŠŲ APSKAIČIAVIMO METODIKOS PATVIRTINIMO“, VYRIAUSYBĖS 2006 M. BIRŽELIO 14 D. NUTARIMO NR. 583 „DĖL MOKĖJIMO UŽ SOCIALINĖS PASLAUGAS TVARKOS APRASO PATVIRTINIMO“, VYRIAUSYBĖS 1998 M. LIEPOS 17 D. NUTARIMO NR. 892 „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOS NUOSTATŲ PATVIRTINIMO“, VYRIAUSYBĖS 2006 M. KOVO 16 D. NUTARIMO NR. 259 „DĖL ĮGALIOJIMŲ SUTEIKIMO ĮGYVENDINANT LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINIŲ PASLAUGŲ ĮSTATYMĄ“ PAKĖITIMO			
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma	
Įstatymo įgyvendina- mieji teisės aktai	☒ Taip ☐ Ne	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija (SADM)	Nesvarstyta	Svarstyti: ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis	

DALYKINIS VERTINIMAS	Siūlomos pagrįstos priemonės, kurios padės išspręsti nustatytą problemą	Taip
	Siūlomas sprendimas pagrįstas įrodymais (duomenimis, faktine informacija)	Taip
	Teisės akto projektas parengtas laikantis Vyriausybės darbo reglamento reikalavimų dėl derinimo subjektų, terminų, projekto lydimosios medžiagos	Taip
	Teisėkūros procesas buvo įtraukus, užtikrinant tinkamą suinteresuotų asmenų informavimą ir dalyvavimo sąlygas	Netaikyta
TEISINIS VERTINIMAS – TEISĖS GRUPĖS PASTABOS	☐ Esminės ☒ Vertinamojo / tikslinamojo pobūdžio ☒ Redakcinio pobūdžio ir (ar) teisės technikos ☐ Pastabų nėra	

PROJEKTŲ TIKSLAS	Patikslinti Socialinių paslaugų įstatymą įgyvendinančiuosius teisės aktus pagal Socialinių paslaugų įstatymo ir Išmokų vaikams įstatymo pakeitimus.
SPRENDŽIAMA PROBLEMA	Teisinis reguliavimas iš esmės nekeičiamas – atliekami nuostatas patikslinantys pakeitimai, siekiant suderinti teisės aktus su Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimais, susijusiais su naujų paslaugų planavimu, finansavimu, su SADM kompetencija socialinių paslaugų valdyme, o vaiko socialinės globos šeimynose finansavimą – su Išmokų vaikams įstatyme nustatytais vaiko globos (rūpybos) dydžiais. Taip pat atliekami kai kurie neesminiai nuostatų patikslinimai, siekiant spręsti praktikoje kylančias problemas.

POREIKĮ KEISTI REGULIAVIMĄ INDIKUOJANTYS SUBJEKTAI IR (AR) ŠALTINIAI	DUOMENYS / ĮRODYMAI
---	----------------------------

<ul style="list-style-type: none"> ✓ Vyriausybės programa ✓ Teisinio reguliavimo nesuderinamumas ✓ Praktinės taikymo problemos 	<ul style="list-style-type: none"> • Įgyvendinant Vyriausybės programą ir jos nuostatų įgyvendinimo plano priemones, 2021 m. pabaigoje parengti ir priimti Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimai, kuriais nustatytos naujos prevencinės paslaugos, patikslintas socialinio darbo veiklos reglamentavimas. Išmokų vaikams įstatymo pakeitimo įstatyme globos (rūpybos) išmokos dydžiai diferencijuoti, atsižvelgiant į vaiko amžių ir negalią. • Priėmus įstatymų pakeitimus, būtina patikslinti juos įgyvendinančius teisės aktus. • Šiuo metu asmens (šeimos) ir savivaldybės tarpusavio teisės ir pareigos, susijusios su mokėjimu už paslaugas, nustatomos sutartimi, kurioje mokėjimo dydis, remiantis galiojančiu teisiniu reguliavimu, nustatomas konkrečia pinigine išraiška. Pasikeitus asmens gaunamoms pajamoms ar paslaugų kainai, savivaldybės privalo šias sutartis pakeisti. Tai iš savivaldybių pareikalauja didelių žmogiškųjų ir finansinių sąnaudų. • Pagal galiojančią Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodiką, savivaldybės, finansuodamos socialines paslaugas, nustato tik maksimalų socialinės globos išlaidų finansavimo savo teritorijos gyventojams dydį. Akreditavus socialinę priežiūrą, ši paslauga finansuojama analogiškai socialinei globai, t.y. įstaigas, kurias pasirenka pats paslaugų gavėjas, savivaldybės turi finansuoti tiesiogiai, neviršijant nustatytų maksimalių dydžių. Atsižvelgiant į tai, būtina įpareigoti savivaldybes nustatyti maksimalius dydžius ir socialinės priežiūros paslaugų išlaidoms finansuoti.
---	--

SIŪLomos PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimais (įsigaliojo 2022-07-01) įteisinta nauja socialinių paslaugų rūšis – prevencinės paslaugos (potencialių socialinių paslaugų gavėjų paieškos paslauga, kompleksinės paslaugos šeimai, darbas su bendruomene ir kt.). Siekiant, kad savivaldybės galėtų jas tinkamai planuoti ir finansuoti, siūloma naujai reglamentuotas paslaugas įtraukti į bendrą socialinių paslaugų planavimo ir finansavimo sistemą.

Išmokų vaikams įstatymo pakeitimais globos (rūpybos) išmokos dydis diferencijuotas pagal globojamo vaiko amžių, turimą negalią: vaikams iki 6 m. – 5,2 BSI (239 Eur); 6–12 m. vaikams – 6 BSI (276 Eur); 12–18 m vaikams – 6,5 BSI (299 Eur); vaikui, kuriam nustatytas neįgalumo lygis, neatsižvelgiant į amžių – 6,5 BSI (299 Eur). Atsižvelgiant į tai, siūloma patikslinti likusio be tėvų globos vaiko socialinės globos šeimynoje išlaidų apskaičiavimo formulę.

Rengėjų pasirinktos priemonės yra tinkamos ir aiškos, siekiant suderinti teisės aktų nuostatas bei pakoreguoti galiojančias nuostatas, atsižvelgiant į praktines taikymo problemas.

Projektuose siūloma (įsigaliojimas – 2022-07-01):

- Socialinių paslaugų planavimo metodikoje nustatyti, kad savivaldybės pagal šią metodiką planuoja ir prevencines socialines paslaugas (*ne tik bendrąsias, socialinės priežiūros, socialinės globos paslaugas*). Siekiant gauti išsamią informaciją apie gyventojų poreikius, rengiant socialinių paslaugų planus, savivaldybės turi įvertinti ir iš bendruomeninių šeimų namų (teikiančių prevencines paslaugas) gaunamą informaciją.
- Socialinių paslaugų finansavimo ir lėšų apskaičiavimo metodikoje: patikslinti likusio be tėvų globos vaiko socialinės globos šeimynoje išlaidų apskaičiavimo formulę, susiejant su vaiko globos (rūpybos) dydžiais, diferencijuotais pagal vaiko amžių ir negalią; nustatyti, kad savivaldybė turi patvirtinti maksimalų socialinės priežiūros paslaugų (*ne tik socialinės globos*) išlaidų finansavimo savo teritorijos gyventojams dydį; patikslinti, kad savivaldybės, kasmet teikdamos Socialinių paslaugų priežiūros departamentui (SPPD) informaciją apie pirktų ar finansuotų socialinių paslaugų kainas, nurodo vėliausią kiekvienos paslaugos kainą.
- Mokėjimo už socialines paslaugas tvarkos apraše numatyti galimybę konkrečius asmens (šeimos) mokėjimo už socialines paslaugas dydžius pinigine išraiška nustatyti ne tik sutartyje, bet ir kitame dokumente (pranešime, pažymoje ar pan.).
- SADM nuostatuose atsisakyti SADM funkcijų analizuoti socialinių darbuotojų poreikius tobulinti profesinę kompetenciją ir organizuoti jų praktinės veiklos vertinimą (*funkcijos įstatymu yra perduotos SPPD*).
- Atsisakyti nebeaktualių įgaliojimų patvirtinti SADM socialinės globos poreikio nustatymo metodikas likusiam be tėvų globos vaikui, socialinės rizikos vaikui, socialinės rizikos suaugusiam asmeniui (*socialinė globa vaikams inicijuojama pagal Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymą ir CK, o socialinė globa asmenims, priklausomiems nuo psichoaktyviųjų medžiagų, skiriama sveikatos priežiūros specialistui diagnozavus priklausomybę*).

SPRENDIMO ĮGYVENDINIMO KAŠTAI

Papildomos administracinės, prisitaikymo ar kitos galimos naštos ūkio subjektams, papildomi kaštai dėl siūlomų priemonių įgyvendinimo nenumatomi.

Lėšų poreikis prevencinėms paslaugoms buvo skaičiuotas ir teiktas rengiant Socialinių paslaugų įstatymo pakeitimus: Savivaldybių biudžetams 2023–2025 m. iš viso reikės 19 638 tūkst. Eur (2023 m. – 5 933 tūkst. Eur; 2024 m. – 6 526 tūkst. Eur; 2025 m. – 7 179 tūkst. Eur).

Kompleksinių paslaugų šeimai teikimo finansavimui 2023-2025 m. iš ES lėšų pagal 2021-2027 metų ES fondų investicijų programą šių paslaugų teikimo finansavimui bus reikalinga 25 983 tūkst. Eur (po 8 661 tūkst. Eur kasmet). Kompleksinių paslaugų šeimai teikimo organizavimui (per bendruomeninius šeimos namus) numatyta iš valstybės biudžeto 2023 – 2025 m. 4 500 tūkst. Eur (po 1 500 tūkst. Eur kasmet) (*lėšos įtrauktos į SADM pateiktą FM informaciją apie lėšų poreikį 2023–2025 m. vykdomoms pažangos ir testinėms priemonėms finansuoti*).

SPRENDIMO ĮGYVENDINIMO NAUDOS

Bus sudarytos sąlygos savivaldybėms tinkamai planuoti ir finansuoti prevencines paslaugas bei skirti šeimynoms lėšas už likusių be tėvų globos vaikų socialinę globą pagal įstatymuose nustatytas sąlygas.

SUINTERESUOTŲ ASMENŲ ĮTRAUKIMAS

Dėl siūlomų priemonių pobūdžio (teisinis reguliavimas iš esmės nekeičiamas – atliekami įstatymų ir juos įgyvendinančių teisės aktų suderinimo veiksmai) viešosios konsultacijos nevykdytos.

TEISĖS AKTO PROJEKTŲ DERINIMAS

Projektai derinti su suinteresuotomis institucijomis (TM, FM, SPPD ir Lietuvos savivaldybių asociacija) ir patikslinti pagal gautas pastabas. Pastabos, į kurias neatsižvelgta, suderintos darbo tvarka (derinimo pažyma pridedama).

TM pasiūlė visus Socialinių paslaugų įstatymą įgyvendinančius Vyriausybės nutarimus sujungti į vieną (*SADM: projektai turi įsigalioti 2022-07-01, o visų nutarimų sujungimas į vieną pareikalaus teisės aktų dėstymo naują redakciją, papildomą derinimą. Į TM siūlymą bus atsižvelgta rengiant naujos redakcijos Socialinių paslaugų įstatymo įgyvendinamuosius teisės aktus*).

Lietuvos savivaldybių asociacija siūlė: didinti valstybės biudžeto tikslinės dotacijos asmenų su sunkia negalia socialinei globai dydį, nes dabar nustatytasis (9,2 BSI, 423 Eur) yra nepakankamas (*SADM: BSI nuo 2022-06-01 padidintas 10 proc., FM teigimu didinti patį dydį nėra valstybės biudžeto finansinių galimybių*); atsisakyti savivaldybių socialinių paslaugų planų, kaip dubliuojančių strateginio planavimo dokumentus (*SADM: planai yra tvirtinami pagal Socialinių paslaugų įstatymą. Šiuo metu rengiamas naujos redakcijos įstatymo projektas, todėl siūlymas bus įvertintas keičiant šį teisės aktą*).

PAŽYMĄ PARENGĖ

Daiva Buivydaitė-Garbštienė

Vyriausybės kanceliarijos Socialinės politikos grupė, patarėja